

تقویت صادرات زنجیره معدن تا فولاد در راهبری هیمکو

ایران به عنوان دهمین کشور تولیدکننده فولاد قصد دارد صادرات محصولات فولادی را به حداقل ۲۰ میلیون تن در سال برساند. اما در حال حاضر حمل و نقل ایران با چالش‌های جدی همچون ضعف زیرساخت‌ها، فرسودگی ناوگان و... مواجه است. به همین دلیل شرکت هیمکو در راستای تقویت حمل و نقل مواد معدنی و فله راه‌اندازی شده است.

به گزارش خبرنگاران گروه صنعت و تجارت گزارش خبر، در حال حاضر بین ۱۰ تا ۲۰ درصد از قیمت تمام شده کالاهای وارداتی در دنیا به هزینه حمل برمی‌گردد. تفاوت این هزینه به فاصله تا مقصد و همچنین نوع حمل کالا برمی‌گردد. البته تحریم‌های غرب علیه ایران هزینه‌های حمل بار را حداقل ده درصد بیشتر کرده است. به همین دلیل توسعه ناوگان حمل‌ونقل برای کاهش هزینه‌های سربار اهمیت بالایی دارد.

در حال حاضر یکی دیگر از مهمترین چالش‌های صنعت حمل و نقل در ایران فرسودگی ناوگان، کمبود زیرساخت‌های حمل‌ونقل دریایی، ریلی و... است. همچنین با توجه به اینکه بخش عمده‌ی صادرات ایران در سال‌های گذشته محصولات معدنی و فرآورده‌های نفتی است موضوع توسعه‌ی زیرساخت‌های تخلیه و بارگیری فله اهمیت بالایی دارد و به عنوان یکی از حلقه‌های توسعه‌ی صادرات مطرح است.

سالانه بیش از ۱۰ میلیارد تن بار فله در سراسر جهان حمل می‌شود. از این رو می‌توان ادعا کرد که حمل و نقل بار فله بخش مهمی از چرخه صنعت و اقتصاد جهانی است. به همین دلیل بسیاری از کشورها سرمایه‌گذاری گسترده‌ای روی این بخش داشته‌اند.

بار فله به دو دسته خشک و مایع تقسیم می‌شود؛ بار فله خشک شامل موادی مانند زغال سنگ و سنگ معدن، محصولات کشاورزی و... است. مایعات فله شامل موادی مانند نفت، بنزین و مواد شیمیایی می‌شود. برای هر دو نوع بار فله در ایران صادرات وجود دارد. به همین دلیل متناسب با ظرفیت صادراتی در کشور باید زیرساخت‌های حمل و نقلی وجود داشته باشد.

چالش‌های صنعت حمل‌ونقل در شرایط کنونی حمل‌ونقل ریلی به دلیل هزینه پایین و استهلاک کم برای حمل و نقل فله در مسافت‌های طولانی گزینه خوبی است.

حمل و نقل با کامیون برای حمل و نقل مواد معدنی در مسافت‌های کوتاه‌تر یا حمل‌ونقل به مکان‌های دورافتاده که زیرساخت ریلی ندارد گزینه خوبی است. بنابراین حمل‌ونقل جاده‌ای ریلی یک روش حمل بار فله انعطاف‌پذیر، مقرون به صرفه و در دسترس است.

حمل‌ونقل ریلی بار فله یک روش حمل‌ونقل ایمن، مقرون به صرفه است و می‌تواند هزینه‌ی حمل را تا ۴۰ درصد کاهش دهد. این امر به دلیل مصرف سوخت کمتر و هزینه‌های عملیاتی پایین‌تر در مقایسه با حمل‌ونقل جاده‌ای است.

از طرف دیگر حمل‌ونقل دریایی برای حمل بارهای فله در مسافت‌های طولانی مقرون به صرفه است. اما در ایران مشکلات ناشی از تحریم‌ها، نبود ناوگان کشتیرانی کافی و مناسب و همچنین زیرساخت‌های ضعیف بندری باعث شده تاکنون ظرفیت‌های حمل‌ونقل داخلی شکوفا نشود. در حالی‌که در دهه‌های قبل ایران بزرگترین ناوگان دریایی را در اختیار داشته و در صادرات مواد نفتی پیشرو بوده است.

اقدامات و دستاوردهای هیمکو

شرکت هیمکو اقدامات و دستاوردهای قابل توجهی داشته و هم‌اکنون پروژه‌ها دارای پیشرفت فیزیکی قابل توجهی هستند در حالی‌که تا سال گذشته این پروژه‌ها دارای چالش‌هایی بودند.

برای نمونه پروژه ساخت پایانه مکانیزه مواد فله معدنی در هرمزگان تأثیر مثبت بسیار زیادی بر اشتغال در منطقه دارد، زیرا برای نگهداشتن و نظارت بر سیستم‌های استفاده از دستگاه‌های مکانیزه بارگیری و تخلیه، فرآیند حمل‌ونقل مکانیزه، نیاز به نیروی انسانی متخصص وجود دارد. علاوه بر این، حمل مکانیزه مواد فله معدنی تأثیرات مثبتی بر محیط زیست دارد.

این پایانه مکانیزه می‌تواند با استفاده از تکنولوژی مکانیزه، تأثیرات منفی فله مواد معدنی قبل از حمل‌ونقل به مقصد نهایی، را کاهش دهد.

مانیتورینگ فرآیند بارگیری تخلیه و حمل‌ونقل مواد فله معدنی ساخت پایانه مکانیزه مواد فله معدنی باعث افزایش بهره‌وری می‌شود. این سیستم می‌تواند کاهش هزینه‌ها در فرآیند حمل‌ونقل مواد را به همراه داشته باشد.

همچنین با استفاده از سنسورها و سیستم‌های هوشمند خطاها کاهش پیدا می‌کند. بنادر نسل سه و چهار علاوه بر ارتقای کیفیت خدمات قابلیت رقابت

دارند. این بنادر با استفاده از تجهیزات خودکار قادر به جابجایی مواد فله‌ی معدنی هستند. این مسأله باعث کاهش زمان انتظار می‌شود.

بنادر نسل چهارم به دلیل استفاده از تجهیزات مکانیزه ظرفیت بارگیری و تخلیه بالاتری نسبت به بنادر نسل قبل‌تر دارند که از دیگر مزایای آنها کاهش هزینه‌های انسانی است، زیرا سرعت عملیاتی در بنادر نسل چهارم بسیار بالاتر است و در نهایت صرفه اقتصادی برای بندر ایجاد می‌شود.

با توجه به استفاده از اتوماسیون و تجهیزات مکانیزه، عملیات بارگیری با کاهش خطر آسیب به مواد دیگر روبرو می‌شوند. بنابراین کیفیت تخلیه در بنادر نسل چهارم سریع‌تر و کارآمدتر انجام می‌شود.

همچنین بنادر نسل چهارم به دلیل استفاده از تجهیزات مدرن توانایی حفظ محیط زیست را دارند و کارآیی و بهره‌وری بیشتری دارند و همچنین در استفاده از منابع طبیعی به حفظ آنها کمک می‌کنند.

اهمیت توسعه‌ی بنادر مواد فله‌ی معدنی در این است که منجر به افزایش حجم صادرات و کاهش هزینه‌ی هر بار حمل می‌شود.

در صورتی‌که بنادر ایران و کشورهای مجاور به عنوان بنادر فله ذیفغان مانند دولت و شرکت‌های معدنی مناسب شناخته شوند این کشورها در رقابت با دیگر کشورها از بنادر ایران بهره‌مند می‌شوند.

این موضوع نقش مهمی در رشد اقتصادی کشور ایفا می‌کند و اشتغال و توسعه صنعت معدن و فلزات پیرو آن اتفاق می‌افتد.

با افزایش توانایی صادرات و واردات مواد فله‌ی معدنی در ایران می‌توان بهبود قابل توجهی در کیفیت خدمات دریایی و کشورهای مجاور، به وجود آورد. از این رو نیاز به توسعه‌ی بنادر و تسهیلات مناسب وجود دارد.

در صورت داشتن بنادر مناسب کاهش هزینه‌ها و افزایش توانایی صادرات رخ می‌دهد. توسعه‌ی صنایع مرتبط توسعه‌ی بنادر مواد فله‌ی معدنی می‌تواند منجر به شکل‌گیری صنایع مرتبط شود.

توسعه‌ی شبکه حمل‌ونقل و ارائه‌ی بسترهای سرمایه‌گذاری در بنادر مواد فله‌ی معدنی باید قابلیت‌های پذیرش در بنادر بهبود توانایی و ظرفیت بنادر بهره‌وری بیشتر از تجهیزات و بار در این بنادر بررسی شود.

در صورتی‌که بنادر قابلیت پذیرش بارهای بزرگی را ندارند، باید با توسعه تکنولوژی‌های مدرن و همکاری با سایر کشورهای منطقه، اصلاحاتی در این زمینه ایجاد کرد. بهبود مستمر در عملکرد بنادر مواد فله‌ی معدنی و توسعه‌ی این صنعت در ارتباط با بازارهای مصرف باید انجام شود.

تمرکز هیمکو در حمل‌ونقل مواد معدنی و فلزات در راستای توسعه حمل‌ونقل

در چند سال گذشته شرکت مدیریت بین‌المللی همراه جاده ریل دریا (هیمکو) با رویکرد توسعه و بهبود تعامل لجستیکی در حوزه حمل‌ونقل مواد فله‌ی معدنی و محصولات فولادی، توسط نقش آفرینان اصلی حوزه صنعت، معدن و فلزات راه‌اندازی شده است.

این شرکت علاوه بر اینکه به صورت تخصصی تمرکز خود را بر روی حمل‌ونقل مواد فله گذاشته است در جهت تقویت زیرساخت‌ها نیز برنامه‌ریزی کرده است؛ به طوری که سرمایه‌گذاری در ایجاد پایانه تخصصی مکانیزه مواد معدنی، اسکله تخلیه و بارگیری مواد معدنی، زیرساخت‌های جاده‌ای، ریلی و دریایی داشته است.

همچنین برای تامین تجهیزات و ارائه خدمات حمل‌ونقل به منظور کاهش هزینه و تسریع صادرات و واردات مواد و محصولات معدنی به ویژه تولیدات فولادی اعتبارات ویژه‌ای تخصیص داده است.

سرمایه‌گذاری و احداث اسکله و پایانه مکانیزه تخصصی صادرات و واردات مواد معدنی و محصولات فولادی هیمکو تا چند سال آینده به بهره‌برداری خواهد رسید.

در حال حاضر شرکت‌های سهامدار عمده هیمکو شامل شرکت تجلی توسعه معادن و فلزات، شرکت صنعتی و معدنی گل‌گهر، شرکت معدنی و صنعتی چادرملو، شرکت معدنی و صنعتی گهرزمین، شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات و شرکت گروه مدیریت سرمایه‌گذاری امید هستند که به نوعی با بخش عمده حمل‌ونقل مواد معدنی ایران در ارتباط هستند.

شرکت‌های معدنی و صنعتی گل‌گهر، چادرملو و گهرزمین خود از بزرگترین تولیدکنندگان محصولات سنگ آهن تا فولاد کشور هستند.

از طرف دیگر معادن سهامدار شرکت ملی مس، شرکت معدنی و صنعتی صابونر، مجتمع فولاد خراسان، آهن و فولاد ارفع، پویا انرژی، کارخانجات کابل‌سازی شهید قندی، گسترش کاتالیست ایرانیان، پرتو تابان معادن، فلزات و شرکت کک طبس و... است که هرکدام از آنها نیز تولید و صادرات بخشی از محصولات زنجیره فولاد را در اختیار دارند.

شرکت هیمکو با انجام حمل‌ونقل ریلی و توسعه ناوگان ریلی شرکت‌های سهامدار علاوه بر اینکه می‌تواند به کاهش هزینه تمام شده این شرکت‌ها کمک کند، درآمد حاصل از بخش حمل‌ونقل را بار دیگر به شرکت‌های سرمایه‌گذار برمی‌گرداند.

خرید واگن، تجهیز و توسعه تأسیسات حمل‌ونقل ریلی، حمل‌ونقل دریایی، زیرساخت‌های بندری و جاده‌ای از مهمترین پروژه‌های شرکت هیمکو در سالهای پیش رو است.

در حال حاضر فعالیت‌های خدماتی، بازرگانی مرتبط با احداث اسکله و سازه‌های دریایی انجام شده است.

همچنین برنامه‌ریزی در خصوص کلیه پروژه‌ها انجام شده است. بنابراین مطابق با فعالیت‌های حمل‌ونقل مواد معدنی و فولادی و بر مبنای مزیت ریلی، دریایی، جاده‌ای پروژه حمل‌ونقل‌ها، اولویت بهره‌برداری از آنها تعیین شده است.

همچنان که ذکر شد، هزینه حمل‌ونقل در انتخاب روش حمل‌ونقل مؤثر است. حمل‌ونقل دریایی ارزان‌ترین روش حمل‌ونقل است. از این رو با توجه به اینکه پیش‌بینی می‌شود تقاضا برای حمل‌ونقل دریایی بار فله در سال‌های آینده افزایش یابد.

به همین دلیل پروژه‌هایی مطابق با این نوع حمل‌ونقل در هیمکو تعریف شده است. از طرف دیگر حمل‌ونقل جاده‌ای و ریلی بیشترین سهم را در حمل‌ونقل بار فله در جهان دارند.

در تامین مواد اولیه شرکت‌های زنجیره فولاد در داخل کشور نیز بیشتر حمل‌ونقل ریلی و جاده‌ای بکار گرفته می‌شود. از این رو شرکت هیمکو در این بخش نیز سرمایه‌گذاری گسترده‌ای داشته است.

با وجود چالش‌های متعددی که صنعت حمل‌ونقل با آن روبرو است. حمل‌ونقل بار فله بخش مهمی از اقتصاد جهانی است. از این رو انتظار می‌رود که با بازگشت رونق به صنایع، تقاضا برای حمل‌ونقل بار فله در سال‌های آینده افزایش یابد. بنابراین با استفاده از راهکارهای مناسب می‌توان حمل‌ونقل بار فله را پایدارتر و کارآمدتر کرد.